AVFALL SVERIGE

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
103 33 Stockholm

LI2026/01167

R-2026-16

Malmö den 23 oktober 2026

REMISSVAR

Regler om livscykel-GWP och gränsvärden för byggnaders klimatpåverkan

Avfall Sverige är kommunernas branschorganisation inom avfallshantering. Våra medlemmar – landets alla kommuner – ansvarar för att avfall samlas in, återvinns och behandlas på ett hållbart sätt. Det innebär att vi indirekt företräder hela Sveriges befolkning. Avfall Sverige har också cirka 150 privata företag som associerade medlemmar.

Vi verkar för en hållbar och innovativ avfallshantering där vi samverkar med andra utifrån vårt samhällsansvar. Vår vision är en framtid utan avfall. Därför påverkar, utvecklar och samverkar vi för en framtid där avfall förebyggs, återvinns och ses som en resurs.

Avfall Sverige tackar för möjligheten att lämna remissvar.

1. Sammanfattning

- Avfall Sverige anser förslagets påverkan på marknaden för återanvändbara byggprodukter bör belysas tydligare, liksom hur klimatregelverket i praktiken påverkar byggprojekt som omfattar nyproduktion med inslag av bevarande. Det är oklart hur gränsdragningen mellan nybyggnad och ombyggnad ska göras i klimatregelverket.

- Vi anser att förlusten av befintliga materialvärden och eventuell kolinlagring vid rivning av befintliga byggnader, för att ge plats åt den nya, borde beaktas.

- Det behöver förtydligas hur återanvändbara byggprodukter och byggnadsdelar ska hanteras i klimatberäkningar, samt säkerställas att återanvändning och bevarande inte missgynnas. Klimatfördelarna av *demonterbarhet* och möjlighet till *framtida* återanvändning bör synliggöras i de klimatberäkningar som föreslås.

- Övergångsreglerna bör säkerställa att dagens reglering fortsätter att gälla för aktuella byggnader, till dess att de nya föreskrifterna träder i kraft.

2. Kommentarer

Avfall Sverige har förståelse för att stora delar av förslaget följer av bindande EU-regler och att det nationella handlingsutrymmet är begränsat. Samtidigt är det viktigt att den svenska

implementeringen utformas så att återanvändning av byggprodukter liksom *bevarande* av byggnader och byggnadsdelar inte missgynnas.

Återanvändning av byggprodukter är en viktig klimatåtgärd som samtidigt bidrar till minskad resursförbrukning, minskade avfallsmängder och ökad cirkularitet. Boverket konstaterar att återanvändning och återvinning ingår som en del av byggnadens livscykel. Så som Avfall Sverige uppfattar den metod som föreslås av Boverket i rapporten bör användning av återbrukade, det vill säga begagnade och återanvända, byggprodukter normalt ge ett lägre klimatavtryck i beräkningen än användning av nytillverkade produkter. Det är bra: Utsläppen från den ursprungliga tillverkningen räknas inte en gång till när produkten används på nytt. I stället räknas utsläpp från exempelvis demontering, kontroll, rekonditionering, lagring och transport. Därför kan återbrukade byggprodukter bidra till att sänka en byggnads beräknade klimatpåverkan.
Samtidigt framgår att klimatfördelarna av *demonterbarhet* och möjlighet till *framtida* återanvändning inte nödvändigtvis synliggörs i de klimatberäkningar som föreslås. Detta kan leda till svagare incitament för återanvändning trots att det i flera fall är ett resurseffektivt sätt att minska både klimatpåverkan och avfallsmängder.

Avfall Sverige anser att det fortsatta arbetet bör analysera hur byggnaders flexibilitet, demonterbarhet och potential för framtida återanvändning i större utsträckning kan synliggöras i klimatberäkningar och uppföljning. Detta skulle bidra till att skapa incitament för långsiktiga och resurseffektiva lösningar och minska behovet av framtida rivningar och nyproduktion.

I del 2 lyfter Boverket fram återbruksprojekt med låg klimatpåverkan, men har inte med någon särskild analys av hur de föreslagna reglerna påverkar marknaden för återanvändbara byggprodukter. Avfall Sverige anser att detta behöver belysas tydligare.

Avfall Sverige vill också framhålla vikten av att skilja mellan återanvändning och materialåtervinning. Båda bidrar till cirkulär ekonomi, men återanvändning innebär normalt att produkter och byggnadsdelar kan användas vidare utan resurskrävande insatser och ligger högre upp i avfallshierarkin. Regelverket bör så långt det är möjligt utformas så att denna skillnad synliggörs och att de resurs- och klimatvinster som uppnås genom återanvändning beaktas.

Förslaget omfattar, som Avfall Sverige uppfattat det, endast nya byggnader (nybyggnation) men inte ombyggnader. Samtidigt är det förhoppningsvis allt vanligare att byggprojekt innehåller både bevarande och nyproduktion, exempelvis när befintlig grund, stomme eller fasad behålls medan byggnaden byggs om för ett nytt användningsområde. Det är oklart hur klimatregelverket i praktiken kommer att påverka sådana projekt och vilka incitament som skapas. Översatt till byggnader skulle avfallshierarkin innebära:

1. bevara byggnaden i första hand,
2. bygga om/anpassa byggnaden i andra hand och
3. återanvänd byggprodukterna efter rivning, i tredje.

Om klimatreglerna främst premierar steg 3 men inte beaktar steg 1 och 2 fullt ut finns en risk att de motverkar den överordnade principen om resurshushållning. Avfall Sverige ser

därför en risk att regelverket fokuserar på klimatprestandan hos den färdiga nya byggnaden utan att tillräckligt beakta klimat- och resurskonsekvenserna av när en befintlig byggnad rivits för att ge plats åt den nya – för vi kan inte se att det beaktas i beräkningarna? Tas hänsyn på något annat sätt?

I vårt yttrande den 14 maj 2025 över Boverkets rapport *Uppdrag att främja en cirkulär ekonomi i bygg- och fastighetssektorn* (2024:26), LI 2024/02351 (R-2025-11), kritiserade vi att rivningsentreprenader som genomförs innan ny- eller ombyggnation och som upphandlats separat, inte ingår avfallsstatistiken i den sammanställning som görs för nybyggnads- eller ombyggnadsprojekt och inte heller vid omfattande renoveringar av byggnader. Vi menade att rivning som sker för att ge plats åt efterföljande nyproduktion (eller ombyggnation) alltid bör ses som delar av en och samma process. Så även här. En byggnad som redan finns representerar betydande investeringar av material, energi och ofta även inlagrat kol. Om dessa befintliga värden och kolsänkor inte tas med i beräkningen, riskerar jämförelsen mellan ombyggnad och nybyggnad att bli missvisande.

Mot denna bakgrund anser Avfall Sverige att inventeringar av återanvändbart material och analys av olika alternativ för att bevara material bör ges en tydligare roll i tidiga skeden av byggprojektet där rivning eller omfattande ombyggnation övervägs. Sådana analyser kan synliggöra både klimatnytta och resursbesparingar och bidra till mer välgrundade beslut om rivning, ombyggnad eller nybyggnation.

Avfall Sverige anser att klimatbedömningen i större utsträckning bör utgå från en jämförelse mellan alternativa åtgärder för samma byggnadsbestånd, exempelvis bevarande och ombyggnad jämfört med rivning och nybyggnation, i stället för att enbart bedöma klimatpåverkan från den nyuppförda byggnaden. Detta skulle bättre spegla den faktiska klimat- och resurseffektiviteten i olika handlingsalternativ.

Avfall Sverige föreslår därför klargörande i fråga om:

- Hur de föreslagna åtgärderna påverkar återanvändning av begagnade byggprodukter och byggnadsdelar, med säkerställande att dessa inte missgynnas genom beräkningsmetoder, datakrav eller administrativa krav.
- Hur återanvändbara byggprodukter ska hanteras i klimatberäkningar.
- Hur gränsdragningen mellan nybyggnad och ombyggnad ska göras i klimatregelverket och hur projekt med delvis bevarande av befintliga byggnadsdelar ska behandlas.
- Hur förlusten av befintliga materialvärden och eventuell kolinlagring vid rivning av befintliga byggnader hanteras.

Som förslaget är utformat upphävs dagens lag om klimatdeklarationer den 1 april 2027. De nya kraven börjar däremot gälla först 2028 för byggnader över 1 000 m^2 och 2030 för byggnader under 1 000 m^2. Avfall Sverige ser att det anges i övergångsbestämmelserna att äldre bestämmelser fortfarande gäller *för ärenden där ansökan om bygglov kommit in före ikraftträdandet*. Vi har inte analyserat detta närmare, men formuleringen har tolkats som att det för den senare gruppen byggnader innebär ett regelglapp på nästan tre år utan krav

på klimatredovisning. Det behöver vara tydligt att dagens krav behålls som ett golv fram till dess att de nya kraven träder i kraft.

För fortsatta kontakter i dessa frågor hänvisar vi till vår rådgivare för förebyggande, återanvändning och avfallsplaner Lotta Lewis-Jonsson, tel. 040-35 66 22, lotta.lewis-jonsson@avfallsverige.se samt senior miljöjurist Andrea Hjärne.

Med vänlig hälsning
Avfall Sverige

Lars Stjernkvist
Ordförande

Tony Clark
Vd